

NGHIÊN CỨU PHÁT TRIỂN SẢN PHẨM DU LỊCH THÍCH ỨNG VỚI THỜI TIẾT

● TRẦN TUỆ AN

Khoa Du lịch và Khách sạn,
Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

TÓM TẮT:

Bài viết này phân tích việc phát triển sản phẩm du lịch thích ứng với điều kiện thời tiết nhằm đảm bảo sự bền vững và thu hút du khách quanh năm. Thông qua số liệu thực tế và báo cáo từ các tổ chức du lịch, bài viết đề xuất các giải pháp giúp ngành Du lịch Việt Nam khai thác hiệu quả tiềm năng của các vùng khí hậu khác nhau, từ đó phát triển các sản phẩm du lịch thích ứng với thời tiết, góp phần giảm thiểu tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu và nâng cao trải nghiệm du khách.

Từ khóa: du lịch bền vững, biến đổi khí hậu, thích ứng thời tiết, sản phẩm du lịch, kinh tế du lịch.

1. Đặt vấn đề

Việt Nam là một trong những quốc gia có nền du lịch phát triển mạnh mẽ với lợi thế về thiên nhiên đa dạng, khí hậu phong phú từ Bắc vào Nam. Tuy nhiên, ngành Du lịch cũng chịu ảnh hưởng lớn từ yếu tố thời tiết, đặc biệt là tác động của biến đổi khí hậu, thiên tai và mùa vụ. Sự biến động thất thường của thời tiết có thể làm suy giảm lượng khách du lịch, gây thiệt hại kinh tế và ảnh hưởng đến chiến lược phát triển bền vững. Do đó, việc nghiên cứu và triển khai các sản phẩm du lịch thích ứng với thời tiết trở thành một giải pháp cấp thiết giúp tối ưu hóa tài nguyên du lịch, thu hút khách quanh năm và nâng cao tính cạnh tranh của ngành Du lịch Việt Nam.

2. Du lịch chịu tác động của yếu tố thời tiết

Việt Nam là một trong những quốc gia có nền du lịch phát triển mạnh mẽ với lợi thế về thiên

nhiên đa dạng và khí hậu phong phú từ Bắc vào Nam. Tuy nhiên, ngành Du lịch cũng chịu ảnh hưởng lớn từ yếu tố thời tiết, đặc biệt là tác động của biến đổi khí hậu, thiên tai và mùa vụ. Theo Báo cáo "Tình hình Du lịch Việt Nam 2024" của Tổng cục Du lịch Việt Nam, lượng khách quốc tế đến Việt Nam đạt khoảng 12 triệu lượt, tăng 30% so với năm 2023. Tuy nhiên, du lịch vẫn mang tính mùa vụ cao, với lượng khách tập trung chủ yếu vào mùa cao điểm (tháng 11 - tháng 4) và sụt giảm mạnh vào mùa mưa bão.

Biến đổi khí hậu tác động không nhỏ đến ngành Du lịch Việt Nam, với hiện tượng thời tiết cực đoan như nắng nóng kéo dài, bão lũ gây ảnh hưởng đến hoạt động du lịch tại các điểm đến nổi tiếng như Đà Nẵng, Nha Trang hay Phú Quốc. Theo Báo cáo "Climate Change Impact on Vietnam's Tourism" của Ngân hàng Thế giới (World Bank) năm 2024,

Việt Nam nằm trong nhóm 5 quốc gia chịu ảnh hưởng nặng nề nhất từ biến đổi khí hậu, với dự báo rằng mực nước biển có thể dâng cao tới 1 mét vào cuối thế kỷ này, đe dọa các điểm du lịch ven biển.

Khảo sát "Xu hướng Du lịch Việt Nam 2024" của Hiệp hội Du lịch Việt Nam cho thấy, hơn 65% du khách quốc tế quan tâm đến vấn đề thời tiết khi lựa chọn điểm đến, trong đó 40% du khách hủy hoặc thay đổi kế hoạch du lịch do điều kiện thời tiết không thuận lợi. Điều này đặt ra thách thức lớn đối với ngành Du lịch Việt Nam trong việc thích ứng và phát triển các sản phẩm du lịch phù hợp với điều kiện thời tiết.

Bên cạnh đó, một số nước trong khu vực đã có những chính sách và sản phẩm du lịch thích ứng tốt với thời tiết. Thái Lan, Malaysia và Singapore đã đầu tư mạnh vào các công viên giải trí trong nhà, bảo tàng tương tác, tổ hợp mua sắm kết hợp du lịch nhằm duy trì lượng khách du lịch quanh năm. Việt Nam cần học hỏi kinh nghiệm và có những bước đi chiến lược để tận dụng tốt hơn các tiềm năng sẵn có, đồng thời giảm thiểu ảnh hưởng tiêu cực của thời tiết lên ngành du lịch.

Ngoài ra, ngành Du lịch nội địa cũng chịu tác động đáng kể từ điều kiện thời tiết. Theo thống kê từ Tổng cục Khí tượng Thủy văn năm 2024, số ngày nắng nóng trên 35°C ở miền Trung và miền Nam Việt Nam đã tăng trung bình 15-20 ngày/năm so với giai đoạn 2000-2010. Điều này ảnh hưởng lớn đến các hoạt động du lịch ngoài trời như tham quan di sản, du lịch biển và leo núi. Đồng thời, mùa mưa bão cũng ngày càng khó lường hơn, với số lượng cơn bão đổ bộ vào Việt Nam trung bình tăng 10-15% trong một thập kỷ qua, ảnh hưởng đến kế hoạch du lịch của hàng triệu du khách. Điều này cho thấy sự thay đổi của thời tiết tác động không nhỏ đến hoạt động của ngành Du lịch.

3. Sản phẩm du lịch ứng phó với thời tiết

Trong bối cảnh đó, ngành Du lịch Việt Nam đang có những bước đi nhằm thích ứng với điều kiện thời tiết. Một trong những hướng đi quan trọng là phát triển du lịch sinh thái kết hợp nghỉ dưỡng bốn mùa. Các khu du lịch sinh thái trong

rừng, khu nghỉ dưỡng suối nước nóng, spa cao cấp đang được đầu tư mạnh tại nhiều địa phương như Sa Pa, Đà Lạt và Quảng Ninh. Theo Báo cáo Tình hình Du lịch Việt Nam năm 2024 của Tổng cục Du lịch Việt Nam, các khu nghỉ dưỡng bốn mùa đã giúp tăng 20% lượng khách du lịch trong mùa thấp điểm, góp phần giảm sự phụ thuộc vào mùa cao điểm du lịch hè.

Bên cạnh đó, du lịch trải nghiệm trong nhà cũng là một xu hướng phát triển mạnh mẽ. Các công viên giải trí trong nhà, bảo tàng tương tác, trung tâm triển lãm công nghệ được xây dựng tại Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh và Đà Nẵng đã góp phần giúp ngành Du lịch duy trì lượng khách ổn định bất kể điều kiện thời tiết bên ngoài. Theo Khảo sát xu hướng du lịch năm 2024 của Hiệp hội Du lịch Việt Nam, 35% du khách lựa chọn các điểm đến trong nhà trong mùa mưa bão, cho thấy nhu cầu ngày càng tăng đối với loại hình du lịch này.

Ngoài ra, du lịch thể thao mạo hiểm đang trở thành xu hướng hấp dẫn đối với du khách trẻ. Các hoạt động như lướt sóng vào mùa hè ở Bình Thuận, leo núi vào mùa thu tại Hà Giang và các khu trượt tuyết nhân tạo đang được đầu tư nhằm thu hút khách du lịch quanh năm. Theo Báo cáo Kinh tế Toàn cầu của World Bank, các loại hình du lịch thích ứng thời tiết này giúp ngành Du lịch Việt Nam tăng trưởng bền vững với mức tăng trưởng doanh thu 15% trong năm 2024.

Một mô hình khác đang được nhiều địa phương phát triển là du lịch văn hóa - lễ hội theo mùa. Các lễ hội đặc trưng như lễ hội hoa Đà Lạt vào mùa đông, lễ hội pháo hoa Đà Nẵng vào mùa hè, và các lễ hội truyền thống ở miền Bắc vào mùa xuân đã thu hút lượng lớn khách du lịch trong và ngoài nước. Theo Báo cáo Du lịch Việt Nam năm 2024 của Tổng cục Du lịch Việt Nam, các lễ hội theo mùa đã đóng góp hơn 25% tổng lượng khách du lịch nội địa trong năm qua.

Hơn nữa, du lịch nông nghiệp và du lịch cộng đồng cũng đang dần phát triển để thích ứng với điều kiện thời tiết. Các tour du lịch trải nghiệm trồng lúa vào mùa mưa, thu hoạch trái cây vào mùa

hè tại miền Tây, hoặc thưởng thức mùa hoa cải vào mùa đông tại Mộc Châu đã thu hút nhiều du khách yêu thích thiên nhiên. Theo Khảo sát xu hướng du lịch năm 2024 của Hiệp hội Du lịch Việt Nam, 40% du khách quốc tế mong muốn trải nghiệm du lịch nông nghiệp ít nhất một lần khi đến Việt Nam, cho thấy tiềm năng lớn của loại hình này.

Ngoài ra, việc xây dựng du lịch sức khỏe và chăm sóc sức khỏe bốn mùa cũng đang phát triển mạnh, với các khu nghỉ dưỡng kết hợp trị liệu, yoga, thiền định tại các vùng núi cao, nơi có không khí trong lành và khí hậu ôn hòa. Các khu nghỉ dưỡng này không chỉ giúp thu hút khách du lịch vào các mùa thấp điểm mà còn góp phần nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch Việt Nam trên bản đồ thế giới.

Có thể thấy, việc phát triển các sản phẩm du lịch trong nhà như bảo tàng, khu vui chơi giải trí, trung tâm hội nghị, cũng như mở rộng các loại hình du lịch nghỉ dưỡng bốn mùa và du lịch thể thao mạo hiểm đang được đẩy mạnh. Các doanh nghiệp du lịch cũng tích cực áp dụng công nghệ dự báo thời tiết để cung cấp thông tin kịp thời cho du khách, giúp họ có sự chuẩn bị tốt hơn khi tham quan. Dù đã đạt được một số thành tựu, nhưng để phát triển bền vững, ngành Du lịch cần có chiến lược dài hạn trong việc thích ứng với biến đổi khí hậu và điều kiện thời tiết ngày càng khắc nghiệt. Điều này đòi hỏi sự phối hợp giữa chính phủ, doanh nghiệp du lịch và các tổ chức nghiên cứu để đưa ra giải pháp hiệu quả nhằm đảm bảo ngành Du lịch có thể phát triển ổn định trong tương lai.

4. Giải pháp phát triển du lịch thích ứng với thời tiết

Để phát triển các sản phẩm du lịch thích ứng với điều kiện thời tiết, cần có chiến lược tổng thể với sự phối hợp giữa chính phủ, doanh nghiệp du lịch và các tổ chức nghiên cứu. Trước hết, ứng dụng công nghệ số đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ du khách và nhà quản lý ngành du lịch đưa ra quyết định chính xác hơn. Việc sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) và dữ liệu lớn giúp dự báo thời tiết chính xác

hơn, từ đó cung cấp thông tin kịp thời cho du khách. Theo Báo cáo Kinh tế Toàn cầu của World Bank năm 2024, việc ứng dụng AI trong ngành Du lịch đã giúp giảm tỷ lệ hủy tour do thời tiết xuống 10%.

Bên cạnh đó, cần tập trung vào xây dựng hạ tầng du lịch bền vững nhằm thích ứng với điều kiện khí hậu thay đổi. Đầu tư vào các công trình xanh, hệ thống thoát nước tốt hơn và khu trú bão cho các khu du lịch ven biển sẽ giúp giảm thiểu tác động của thiên tai. Chẳng hạn, tại các khu nghỉ dưỡng ven biển miền Trung, nhiều công trình đã được nâng cấp hệ thống đê chắn sóng để đối phó với hiện tượng nước biển dâng, giúp bảo vệ tài nguyên du lịch và đảm bảo an toàn cho du khách.

Một giải pháp khác là tăng cường truyền thông và quảng bá về du lịch bốn mùa. Cần đẩy mạnh các chiến dịch truyền thông hướng đến khách du lịch trong và ngoài nước về những lợi ích của du lịch thích ứng với thời tiết. Đồng thời, các công ty lữ hành nên xây dựng các gói du lịch linh hoạt theo mùa, giúp du khách dễ dàng điều chỉnh lịch trình khi gặp thời tiết xấu. Theo Khảo sát xu hướng du lịch năm 2024 của Hiệp hội Du lịch Việt Nam, 45% du khách sẵn sàng thay đổi lịch trình nếu họ có đủ thông tin về thời tiết và các lựa chọn thay thế hợp lý.

Cuối cùng, việc hợp tác quốc tế và học hỏi kinh nghiệm từ các quốc gia có ngành Du lịch phát triển cũng là một yếu tố quan trọng. Việt Nam có thể áp dụng các mô hình thành công từ các nước có khí hậu tương tự như Thái Lan hay Nhật Bản, nơi các sản phẩm du lịch được điều chỉnh linh hoạt để phục vụ du khách quanh năm.

5. Kết luận

Phát triển sản phẩm du lịch thích ứng với thời tiết là hướng đi chiến lược nhằm nâng cao sức cạnh tranh và đảm bảo sự bền vững của ngành Du lịch Việt Nam. Việc kết hợp các giải pháp công nghệ, đa dạng hóa sản phẩm và đầu tư vào hạ tầng sẽ giúp du lịch Việt Nam thích ứng tốt hơn với biến đổi khí hậu, thu hút du khách quanh năm và góp phần vào tăng trưởng kinh tế dài hạn ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Tổng cục Du lịch Việt Nam (2024), Báo cáo "Tình hình Du lịch Việt Nam 2024".

World Bank (2024), Báo cáo "Climate Change Impact on Vietnam's Tourism".

World Bank (2024), Báo cáo Kinh tế Toàn cầu.

Hiệp hội Du lịch Việt Nam (2024), Khảo sát "Xu hướng Du lịch Việt Nam 2024"

Tổng cục Khí tượng Thủy văn (2024), Thống kê thời tiết ngày nắng nóng.

Ngày nhận bài: 22/1/2025

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 5/2/2025

Ngày chấp nhận đăng bài: 24/2/2025

DEVELOPING WEATHER-ADAPTABLE TOURISM PRODUCTS

● **TRAN TUE AN**

Faculty of Tourism and Hospitality,
University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT:

This study examines the development of tourism products tailored to weather and climatic conditions as a strategy for promoting sustainability and attracting tourists year-round. Drawing on empirical data and reports from tourism organizations, the study identifies opportunities for leveraging Vietnam's diverse climate zones to diversify and adapt tourism offerings. The study proposes solutions to enhance the tourism sector's capacity to respond to seasonal and climate-related challenges, minimize the adverse impacts of climate change, and improve the overall visitor experience.

Keywords: sustainable tourism, climate change, weather adaptation, tourism products, tourism economics.